

АГУУЛГА

БҮЛЭГ I. ТӨСЛИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	2
1.1 Төслийн ерөнхий мэдээлэл	2
1.2 Төслийн нөөц, хүчин чадал	3
1.2.1 Төслийн нөөцийн тооцоо	3
1.2.2 Төслийн хүчин чадал	3
1.2.3 Ил уурхайн тоног төхөөрөмжийн иж бүрдэл	3
1.2.4 Овоолгын ажил	3
1.2.5 Өрөмдлөг, тэсэлгээний ажил	4
1.2. Тэсэлгээний аюултай бүс	4
1.3 Баяжуулалтын технологи	4
1.3.1 Баяжуулалтын технологийн шийдэл	4
1.3.2 Технологийн горим	5
1.3.3 Бүтээгдэхүүн гаргалтын тооцоо	6
1.4 Дэд бүтэц	6
1.4.1 Цахилгаан хангамж	6
1.4.2 Дулаан хангамж	6
1.4.3 Барилга байгууламж	6
1.4.4 Зам харилцаа	7
1.4.5 Хүдрийн гадаад тээвэрлэлт	7
1.4.6 Харилцаа холбоо	8
1.4.7 Ус хангамж	8
1.5 Төслөөс үүсэх хог хаягдал	8
1.5.1 Хатуу хог хаягдал	9
1.5.2 Шингэн хог хаягдал	9
1.5.3 Хийн хаягдал	9
1.6 Эдийн засгийн үр ашиг	9
1.7 2022 оны уурхайн үйл ажиллагааны гүйцэтгэл товч танилцуулга	9
БҮЛЭГ II. 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ	
 БИЕЛЭЛТ	12
1.1 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт.....	12
1.2 Уурхайн нөхөн сэргээлтийн ажлын төлөвлөгөө	24
1.3 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	24
1.4 Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	25
1.5 Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө	31
1.6 Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	31
1.7 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	38
1.8 БОМТ-ний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчидад, оролцогч талуудад тайлагнах	41
1.9 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	42

БҮЛЭГ I. 2022 ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн ерөнхий мэдээлэл

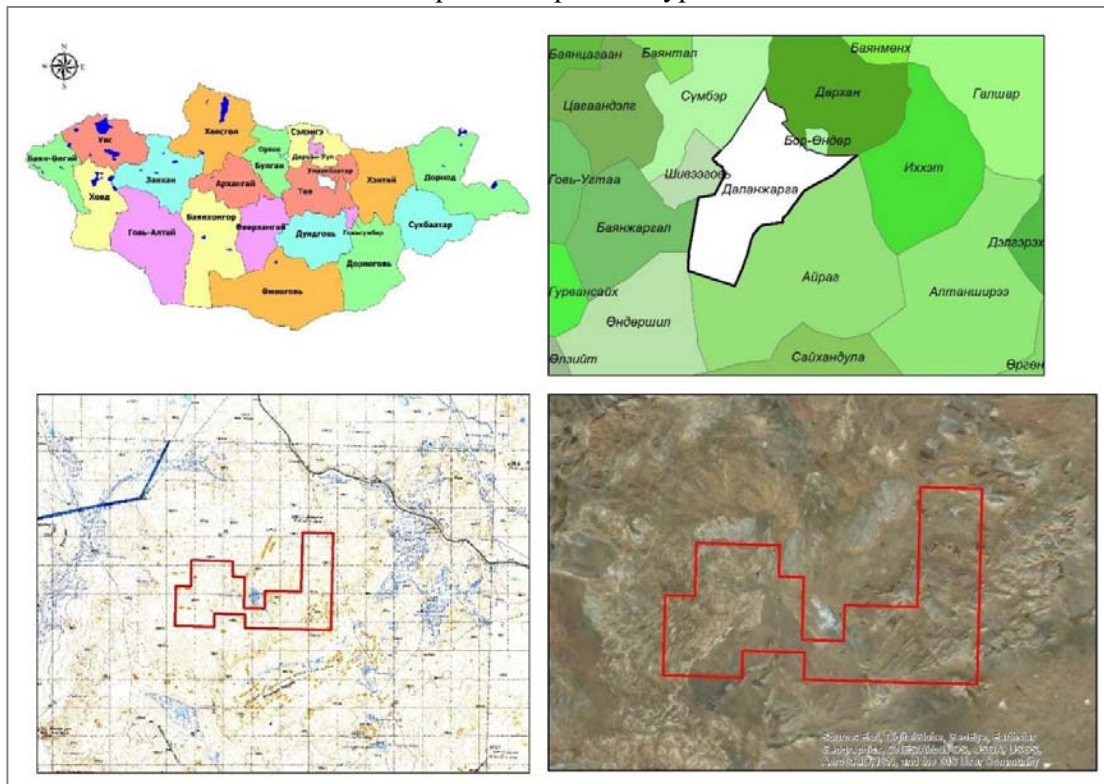
Төслийн нэр: “Худагт” төмрийн ордыг ашиглах төсөл

Төсөл хэрэгжүүлэгч: Дотоодын хөрөнгө оруулалттай “Олон Ихт Баян” ХХК,
Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар : 0117242090,
Регистрийн дугаар: 6287727, Ашигт
малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний дугаар :
MV-021441, Захирал : Б.Балдорж

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг, 19 –р хороо, Цайзын хаяг : задгай,
“Хурд интернешнл” ХХК -ийн байр, Утас: 99111392

Төслийн байршил: Худагтын төмрийн ордын талбай нь Монгол улсын засаг захиргааны нэгжийн хувьд Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт орших ба Улаанбаатар хотоос 300 километр, Чойр хотоос зүүн тийш 75 километр, төмөр замын 25 -р зөрлөг буюу Олон овоотоос баруун өмнө зүгт 22 км орчим зайд 4 067.64 га -г эзлэн оршдог.

Ордын байршлын зураг

1.2 Төслийн нөөц, хүчин чадал

1.2.2 Төслийн хүчин чадал

Худагт нэртэй төмрийн хүдрийн ордын нөөцийг В зэрэглэлээр 7.120 сая.тн, С зэрэглэлээр 1.742 сая.тн, урьдчилан үнэлсэн баялаг Р1 зэрэглэлээр 577.7 мян.тн, Р2 зэрэглэлээр 306.5 мян.тн төмрийн хүдрийн нөөцтэйгөөр ЭБМЗ -д батлуулсан байна.

Худагт уурхай нь баяжуулах үйлдвэрийн хүчин чадалд тохируулан жилд 1 сая.тн хүдэр уурхайгаас олборлох бөгөөд энэхүү хүчин чадалтайгаар нийт 5 жилийн хугацаанд 4.478 сая.тн хүдэр олборлож баяжуулна.

1.2.3 Ил уурхайн тоног төхөөрөмжийн иж бүрдэл

Худагт толгой төмрийн хүдрийн уурхайг 5 жил ашиглах бөгөөд нийт ашиглалтын хугацаанд 4 486.2 мян.тн хүдэр олборлож, 8.22 сая.м³ хөрс хуулах хүчин чадалтай байна.

Төслийг хэрэгжүүлэгч “Олон Ихт Баян” ХХК нь өөрийн техникээр уулын ажлыг гүйцэтгэнэ.

Ил уурхайн үндсэн тоног төхөөрөмж

Тоног төхөөрөмж	Марк	Нэгж	Хэмжээ	Ажлын зориулалт	Тоо ширхэг
Өрмийн машин	SWDE165A	мм	152	Хөрс, хүдэр	1
Өрмийн машин	ECD45E	мм	127	Хөрс, хүдэр	1
Экскаватор	Doosan DX800	м ³	5.2	Хөрс, хүдэр	1
Экскаватор	Doosan DX520	м ³	3.2	Хөрс, хүдэр	2
Автосамосвалл	MT-86	тн	60	Хөрс, хүдэр	15
Бульдозер	SD23	м ³	5.5	Хөрсний овоолго, зам талбай тэгшлэх, ул түрэх	1
Бульдозер	KOMATSU 155A	м ³	7	Хөрсний овоолго, зам талбай тэгшлэх, ул түрэх	1
Грейдер	SDLG G9190	м ³	-	Туслах ажил	1
Утгуурт ачигч	LIUGONG-870H	м ³	3	Туслах ажил, баяжуулах үйлдвэрт	1
Утгуурт ачигч	SDLG -953	м ³	3	Туслах ажил, баяжуулах үйлдвэрт	1
Усалгааны машин	SDLG-MS25	л	25000	Зам усалгаа	1
Шатахуун түгээгүүрийн машин	HYUNDAI	л	5000	Шатахуун түгээх	1

1.2.4 Овоолгын ажил

Ил уурхайгаас гарах хөрсийг уурхайн баруун, баруун хойд талд орших гадаад овоолгод хураана. Харин төмрийн хүдрийг уурхайн гадна орших баяжуулах үйлдвэрийн агуулах талбайд хураана. Уурхайн ашиглалтын хугацаанд шимт хөрсний овоолгыг тусд нь хураана.

Ил уурхай нь намхан толгодтой талархаг газар байрлах тул гадаад овоолго үүсгэх талбайн орон зайн хувьд бүрэн боломжтой. Төслийн хугацаанд уурхайгаас сийрэгжсэн эзлэхүүнээр нийт 8.221807 сая.м³ хөрсний чулуулаг гарна.

Овоолгуудыг захлах хэлбэрээр байгуулах бөгөөд автосамосвал ачааныхаа 60-70 хувийг овоолгын хажуу уруу буулгах нөхцөлөөр овоолгод ажиллах бульдозерийн ажлын хэмжээг тооцсон. Мөн бульдозер нь овоолго дээр аюулгүйн ирмэг засах ажлыг хийх бөгөөд уг ажлыг тооцсон болно.

Уурхайн ашиглалтын үед нийт овоолго, уурхайн үйл ажиллагаагаар 70 га талбай өртөгдөх ба шимт хөрсийг дов тогорхог газар учраас дундажаар 0.2 м зузаантайгаар хуулж 183.8 мян.м.куб хөрсийг уурхайн ашиглалтын эхний жилд хуулж тусад нь овоолж ургамалжуулах байдалаар хадгалж уурхайн хаалтын үе шатанд буцаан ашиглах болно. Шимт хөрсийг 5м өндөртэйгээр ярус болгож хадгалах ба тоос, тоосонцор үүсэх, шимэрхэг байдалаа алдахаас урьдчилан сэргийлж ургамалжуулж хадгалах болно.

Овоолгын хэмжээсүүдийг чулуулгийн шинж чанараас хамааран дараах үзүүлэлттэй байгуулахаар төлөвлөв.

1.2.5 Өрөмдлөг, тэсэлгээний ажил

Ажлын доголын өндөр 6 м байхаар зохиомжлогдсон. Судалгаагаар тэслэх процесст нөлөөлөх гүний ус тодорхойлогдоогүй. Гэвч нийт цооногийн 30 орчим хувийг устай нөхцөлтэй гэж авч үзсэн бөгөөд энэ тохиолдолд ЭМУЛЬСЭН тэсрэх бодис ашиглана. Үлдсэн цооногуудад энгийн тэсрэх бодис болох АНФО ашиглана. Цооног цэнэглэх ажиллагааг гараар гүйцэтгэнэ.

Тэсэлгээг долоо хоног бүрийн хоёр дахь өдөр удирдан явуулна. Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг уурхайн агуулахад хадгална. Тэсэлгээний ажлыг туслан гүйцэтгэгч компаниар гүйцэтгүүлнэ. Тэсэлгээний ажлыг компаний мэргэжилтэн удирдан зохион байгуулж хэрэгжүүлнэ. Тэсэлгээний цооногоос агуулгын хяналт хийх зорилгоор дээжүүд авна. Энэ нь уурхайн ашиглалт явуулах бүсүүд болон чиглэлийг тодорхойлоход зориулагдана. Тэсэлгээний дараа хүдэр болон хөрсний хил заагийг маркшейдерийн хэмжилтээр ялган туузаар тэмдэглэж өгнө.

1.2.6 Тэсэлгээний аюултай бүс

Ил уурхайгаас 500 метрээс багагүй зайд аливаа амьтан болон хүмүүсийг гаргаж аюулгүйн шаардлагыг хангана.

“Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэм”-д заасан заалтын дагуу агуулахад уурхайн 2 сарын хэрэгцээнээс хэтрүүлэхгүйгээр тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг тэсрэх материалын агуулахад хадгална. Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг Улаанбаатар хотоос тусгай зориулалтын тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ.

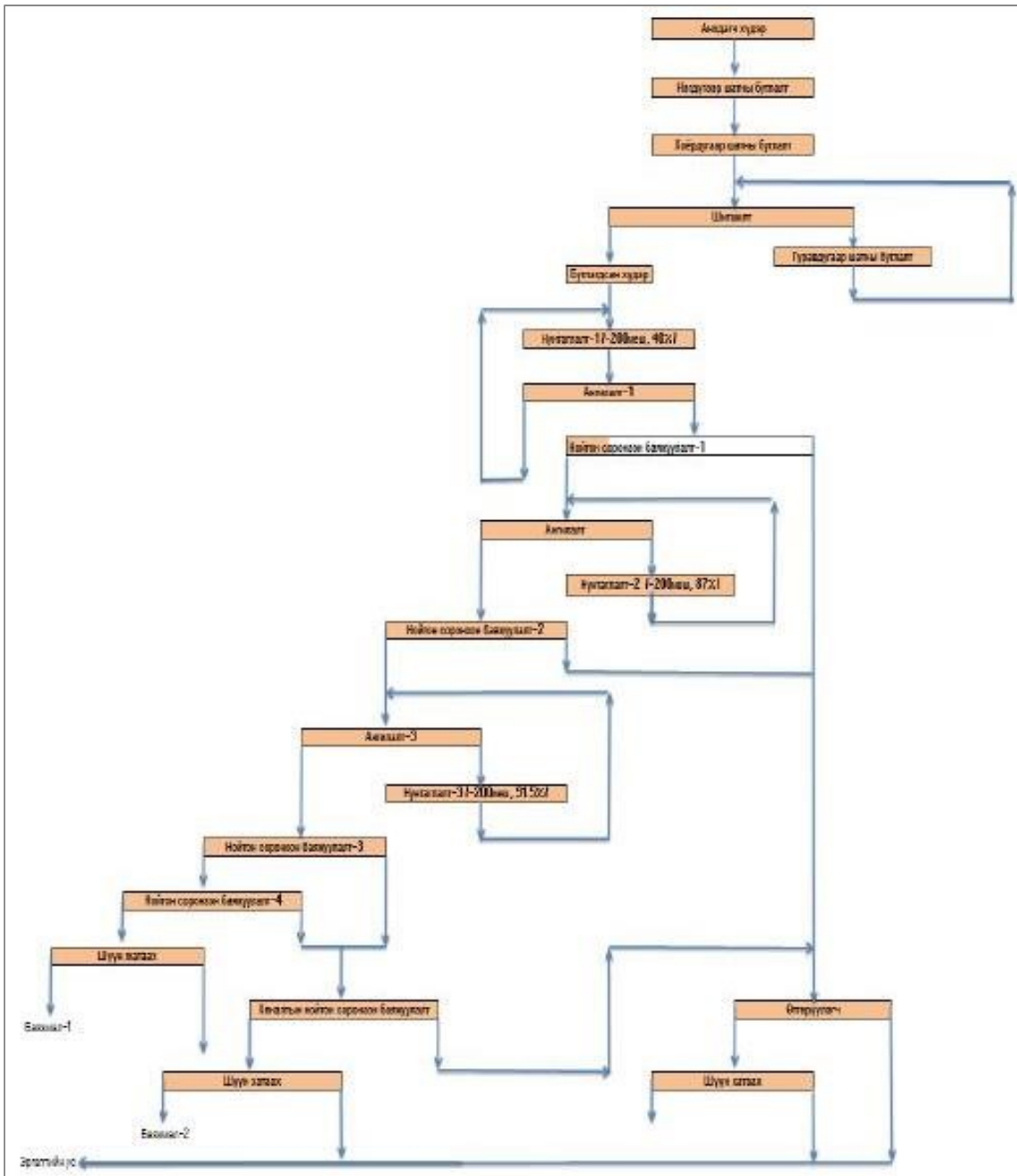
1.3 Баяжуулалтын технологи

1.3.1 Баяжуулалтын технологийн шийдэл

Баяжуулах технологийн шийдэл

Худагтын төмрийн хүдэрт хийгдсэн технологийн туршилтын үр дүнд тус ордын төмрийн хүдрийг соронзон баяжуулалтаар баяжуулж төмрийн баяжмал гарган авах нь оновчтой гэж ТЭЗҮ –д тусгасан байна.

Технологийн схем

1.3.2 Технологийн горим

Ил уурхайгаас ирэх хүдрийн хамгийн том ширхэглэл 750 мм байх ба хүдрийг гурван шатны бутлалт, гурван шатны нунтаглалтаар -0.035 мм болгож 4 шатны соронзон баяжуулалтаар баяжуулж төмрийн баяжмалыг гарган авах ба хаягдлыг нэг шатны хяналтын шатны соронзон баяжуулалтаар баяжуулж 2 -р зэргийн баяжмал гарган авна. Хаягдлыг өтгөрүүлэлт хийсний дараа шүүж хатаагаад хаягдалд гарган авна.

Төмрийн анхдагч хүдрийг баяжуулах технологийн онцлог нь хүдрийн шинж чанар, металлын агуулгаас хамаарч соронзон технологиор баяжуулах энгийн горимтой боловч технологийн туршилт болон Худагтын ордын төмрийн хүдэрт хийгдсэн дүн шинжилгээгээр соронзон баяжуулалтад нунтаглалтын зэрэг, соронзон орны нөлөөлөх үндсэн үзүүлэлтүүдийг тогтоосон нь

эрдсийг өндөр хувиар ялган авах, технологийн найдвартай ажиллагааг бий болгоход чухал нөлөөлсөн.

1.3.3 Бүтээгдэхүүн гаргалтын тооцоо

Баяжуулах үйлдвэрийн баяжуулалтын технологиос гарах эцсийн бүтээгдэхүүн нь төмрийн баяжмал байна. Баяжуулалтаас агуулгаараа ялгаатай хоёр төрлийн баяжмал гарах ба төмрийн баяжмал гаргалтын тооцоог доорх хүснэгтэд үзүүлэв.

Төслийн нийт хугацаанд хүдэр баяжуулах үйлдвэрээс 891.5 мян.тн 65% -ийн агуулгатай төмрийн баяжмал, 283.7 мян.тн 54% -ийн агуулгатай төмрийн баяжмал гарна.

1.4 Дэд бүтэц

1.4.1 Цахилгаан хангамж

Цахилгаан хангамжийн эх үүсвэр - Худагтын ордын төслийн хүрээнд Говь-Сүмбэр аймгийн Чойр хотын 220/110/35/6 дэд станцаас 68.7 км -ийн зайнаас татсан 110 кВт-ийн өндөр хүчдэлийн шугамаас цахилгааны эх үүсвэрийг хангана. Орд ашиглалтын хугацаанд цахилгааны гол хэрэглэгч нь баяжуулах үйлдвэр байх ба уурхайн тосгон болон бусад туслах нэгжүүдэд мөн цахилгааны эх үүсвэр шаардлагатай болно.

1.4.2 Дулаан хангамж

Уурхайн барилга байгууламжуудын халаалтыг уурын зуухаар халаахаар төлөвлөсөн. Хүдэр баяжуулах үйлдвэрийн анхдагч, дунд болон жижиг шатны бутлалт, нунтаглалтын цех, соронзон баяжуулалтын хэсэг, усгүйжүүлэх хэсэг болон баяжмалын складьг халаалтын шулуун хоолой радиатор суурилуулан халаана. Уурхайн үйлдвэрийн үндсэн барилга, уурхайн хотхон зэрэг бусад барилга байгууламжуудад стандарт ширмэн радиаторууд суурилуулна.

Уурхайн оффисын байр, гал тогоо, амралтын байр, ажилчдын барилга, баяжуулах үйлдвэр зэрэг уурхайн халаалт шаардлагатай бүхий л хэрэглэгчдийг хүйтний улиралд уурын зуухаар халаана. Дулааны улиралд халаалтыг зогсоохоор төсөлд тусгаж өгсөн.

1.4.3 Барилга байгууламж

Уурхайн бэлтгэл ажлын хүрээнд уурхайн барилга байгууламж болон баяжуулах үйлдвэрийн барилга байгууламжийг барих бөгөөд уурхайн хотхонд дунджаар 400 хүн амьдрах ажилчдын амрах байр, мөн гаднаас ирсэн төлөөлөгчид болон томилолтоор ирж ажиллах албан хаагчдад зориулж зочид буудал, хотхоны гал тогоо, соёл амралтын өрөө, халуун ус, спорт талбай, машины зогсоол, граж, агуулах зэргийг барихаар төлөвлөсөн. Уурхайн кемпийн барилга байгууламжийн зураг төслийг “Интеллект Тауэр” ХХК боловсруулсан.

Тосгоны барилга байгууламжийг сэндвичэн хавтант угсармал болон агуулах, складьг контейнероор хийхээр төсөлд тусгаж өгсөн байна.

1.4.4 Зам харилцаа

Худагтын төмрийн ордын талбай нь Монгол улсын засаг захиргааны нэгжийн хувьд Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт орших ба Улаанбаатар хотоос 300 километр, Чойр хотоос зүүн тийш 75 километр, төмөр замын 25 -р зөрлөг буяу Олон овоотоос баруун өмнө зүгт 22 км орчим зайд 4067.64 га -г эзлэн оршдог.

Уурхай нь замын-үүд боомтоос 415 км -ын зайд байрладаг. Баяжуулах үйлдвэрийн жилийн хүчин чадал 1000.0 мян.тн бөгөөд жилд хамгийн ихдээ 65 %-ийн агуулгатай төмрийн баяжмал болон 54% -ийн агуулгатай төмрийн баяжмал тус тус ойролцоогоор 263.7 мян.тонн болон 83.5 мян. тонн боловсруулна.

Төмрийн баяжмалыг уурхайгаас худалдан авагч талд хүргэхэд төсөл захиалагч талаас өгсөн ажлын даалгаврын дагуу Уурхайгаас-Олон овоот чиглэлд ачилт буулгалтын талбай руу 22.3 км авто тээврээр тээвэрлэж улмаар Олон-овоот өртөөнөөс Замын-Үүд хүртэл төмөр замаар тээвэрлэн худалдан авагч талдаа хүргэх хувилбарыг төсөлд тусгасан.

1.4.5 Хүдрийн гадаад тээвэрлэлт

Худагт уурхай нь дэд бүтцэд ойр байрлах давуу талтай ба баяжмалын тээвэрлэлт нь Баяжуулах үйлдвэр – Олон овоот зөрлөг – Замын -Үүд боомт гэсэн дамжлагатай тээвэрлэгдэнэ. Баяжуулах үйлдвэрээс Олон Овоот зөрлөг нь 22 орчим км зайтай орших ба сайжруулсан шороон замаар 90 тн даац бүхий машинаар тээвэрлэгдэнэ.

Төсөл хэрэгжүүлэгч “Олон Ихт Баян” ХХК нь Дорноговь аймгийн Засаг Даргын А/370 тоот захирамжаар “Худагт” –ын уурхайгаас Даланжаргалан сумын 25 дугаар зөрлөгийн ачилт буулгалтын талбай хүртэлх 22.7 км авто замын чиглэлийг батлуулсан байна. /Тайланд хавсаргав./

Гадаад тээврийн ажлыг туслан гүйцэтгэгч “Хурд” Авто компаниар гүйцэтгүүлэхээр төлөвлөсөн ба гадаад зам засварын, зам арчилгааны ажлын хөлс нь гэрээнд тусгагдах 1 тн баяжмалыг тээвэрлэх зардалд багтаж тооцогдоно.

Уурхайн гүйцээх хайгуул болон түр кемп барих зэрэг бүтээн байгуулалтын ажлын үед нөлөөллийн бүсэд үүсэх тоос, тоосжилт зэргээс урьдчилан сэргийлж 25 тн зориулалтын усны машин авсан байгаа бөгөөд уурхай эхэлмэгц гадаад тээвэр хариуцсан туслан гүйцэтгэгч компани гэрээнд заасны дагуу зам засвар, арчилгаа болон бусад тээвэрлэлтийн үед үүсэх нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч ажиллана. Уурхай жигд ажиллаж эхэлсэн үед жилд 300 – 350 мян.тн баяжмал тээвэрлэх ба энэ нь ойролцоогоор өдөрт 12 – 14 ш машин тээвэр хийх буюу замын ачаалал харьцангуй бага байх төлөвлөгөөтэй ажиллана.

1.4.6 Харилцаа холбоо

Дорноговь аймгийн төв нь АТС холбооны станцтай утсан харилцаагаар бусад аймаг хотуудтай харьцдаг. Мөн үүрэн холбооны оператор Mobicom, G-Mobile, Скайтелын сүлжээнд холбогдсон. Аймаг сумдын хооронд авто шуудан долоо хоногт хоёроос гурван удаа явж хүн ба хэвлэл тээвэрлэдэг.

1.4.7 Усанхангамж

Ус

хангамжийн эх үүсвэр - Төсөл хэрэгжүүлэгч нь усны мэргэжлийн “Дунар-Од” ХХК –аар газрын доорх усны эрэл, хайгуулын ажлыг гүйцэтгүүлсэн. “Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт баригдах Худагтын төмрийн хүдэр баяжуулах үйлдвэрийн техникийн усан хангамжийн зориулалтаар хийгдсэн газрын доорх усны эрэл, хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайланг БОАЖЯ –ны усны нөөцийн зөвлөлийн 2018 оны 07 дугаар сарын 06 –ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж нөөцийг үйлдвэрлэлийн С зэргээр 12 л/сек буюу 1 036.8 м³ хоногоор БОАЖЯ –ны Төрийн нарийн бичгийн Даргын А/441 тоот тушаалаар батлуулсан байна.

1.5 Төслөөс үүсэх хог хаягдал

1.5.1 Хатуу хог хаягдал

Төслийн үйл ажиллагаанаас дараах хатуу хог хаягдал гарна. Үүнд :

Энгийн хог хаягдал – Энгийн хог хаягдлын дийлэнх хувийг ахуйн хог хаягдал бүрдүүлнэ. Ажилчдын өдөр тутмын хэрэглээнээс гарах ахуйн гаралтай хог хаягдлууд болох хоол хүнсний үлдэгдэл, материалын сав баглаа боодол цаас, пластмасс, төмөр, шил, яс, мод зэрэг хог хаягдлууд байна.

Аюултай хог хаягдал - Тус төслийн зүгээс Засгийн газрын 2018 оны 116 дугаар тогтоолын хавсралт “Аюултай хог хаягдлын жагсаалт” –д заасан аюулын зэрэглэлээр шууд аюултай хог хаягдал гэж үзэх Ашиглалтаас гарсан машин, механизм, тэдгээрийг задлах болон засварлах үйл ажиллагаанаас үүсэх тосны шүүр, тоормосны шингэн, хар тугалгатай баттерей, аккумуляторын хаягдал үүсч болозошгүй байна. Бусад аюултай хог хаягдал нь хяналттай буюу аюултай хог хаягдалд хамруулах эсэхийг шинжилгээгээр тогтоох, аюултай шинж чанар үзүүлэгч бүрэлдэхүүнийг босго түвшинтэй тэнцүү болон түүнээс дээш хэмжээгээр агуулж байвал “аюултай” гэж үзэх хог хаягдлууд байна.

1.5.2 Шингэн хаягдал

Уурхайн үйл ажиллагаанаас ахуйн шинжтэй шингэн хаягдал болох хоол хүнсний хаягдал, угаалга, цэвэрлэгээний хаягдал бохир ус гарах ба технологийн шингэн хаягдал гарахгүй.

Бага оврын бохир ус цэвэрлэх байгууламж

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь шингэн хог хаягдал ахуйн бохир усыг “Ультрасоник” ХХК -ийн импортоор оруулж ирдэг Герман технологи бүхий бага оврын цэвэрлэх байгууламжийг суурилуулан ашиглахаар төлөвлөж байна.

Энэхүү төхөөрөмж нь WSB процессын чанартай, тогтмол цэвэрлэх ажиллагааны үр дүнд зардал бага, газрын гадаргууд хаягдалгүй, 5000 хүртэлх хэрэглэгчтэй орон нутаг, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний байгууллагуудад зориулагдсан. Цэвэрлэх байгууламжийн технологийн бүдүүвчийг дараах зурагт харуулав.

WSB цэвэрлэгээ бүхий ус цэвэрлэх байгууламжийн технологийн схем

Уурхайн үйл ажиллагааны явцад хөрсийг нефтийн бүтээгдэхүүнээр бохирдуулахгүй байхад онцгой анхаарах ба аюулгүй ажиллагааны дүрмийг чанд сахих нь зүйтэй. Нефтийн гаралтай зүйлээр бохирдсон талбайд хөрсний цэвэрлэгээ хийж хоргүйжүүлэн, орчинд усаар дамжиж тархахаас сэргийлнэ.

1.5.3 Хийн хаягдал

Техник эдийн засгийн үндэслэлээс үзэхэд уурхайд ажиллах нийт машин техникийн олборлолтын явцад ашиглах дизелийн түлш, бензин нь химийн гаралтай хорт хийн хаягдал болж агаар орчныг бохирдуулна. Иймээс утаа ба хорт хийгээр агаарыг бохирдуулахгүйн тулд дизель хөдөлгүүрийн янданд шүүлтүүр тавьж өгсөн байх шаардлагатай. Харин тослох материал нь химийн гаралтай шингэн хаягдал болон гарч хөрс бохирдуулагч эх үүсвэр болдог тул ийм төрлийн хаягдлыг ажилласан тосыг боловсруулдаг үйлдвэрт нийлүүлэхийг зөвлөж байна.

Хур бороо багатай дулааны улиралд, ялангуяа салхитай үед хөрс хуулах, зөөх, тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед агаарт их хэмжээний тоос шороо дэгдэж, хүнд машин механизмын хөдөлгүүрээс утаа тортог, хорт бодис ихээр хаягддаг. Энэ нь агаар орчныг бохирдуулах, ажиллагсадын эрүүл мэнд болон орчны хөрс, ургамлын бүрхэвчид муугаар нөлөөлөх магадлалтай байна.

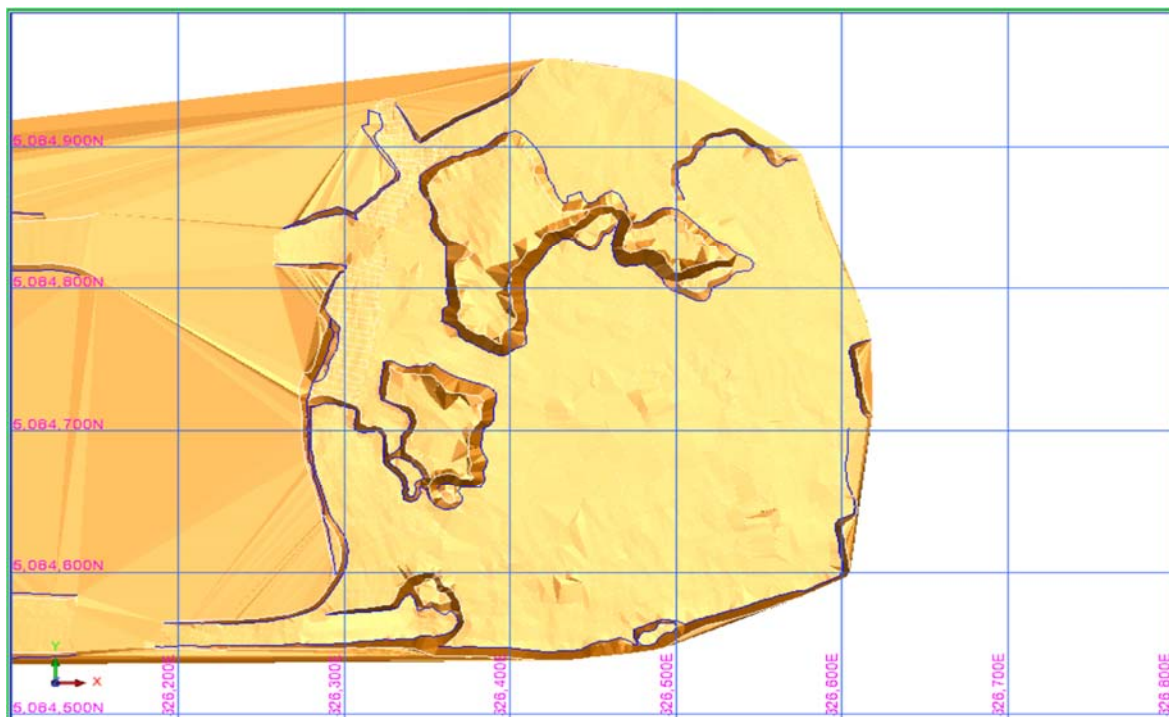
1.6 Эдийн засгийн үр ашиг

Худагтын төсөлд нийт 39.7 тэрбум төгрөгийн анхны хөрөнгө оруулалт шаардлагатай байна. Худагтын ордын үйл ажиллагаанаас улс орон нутгийн төсөвт 61.7 тэрбум төгрөгийн орлого оруулна. Мөн 305.2 тэрбум төгрөгийн борлуулалтын орлого олж 188.5 тэрбум төгрөгийн зардал гарган татварын дараах ашиг 85.2 тэрбум төгрөг байна. Худагтын төмрийн уурхайн төслөөс жилд дунджаар 12.3 тэрбум төгрөгийн татвар хураамжийг улс орон нутгийн төсөвт оруулах ба энэ нь борлуулалтын орлогын 20% -ийг эзлэхээр байна.

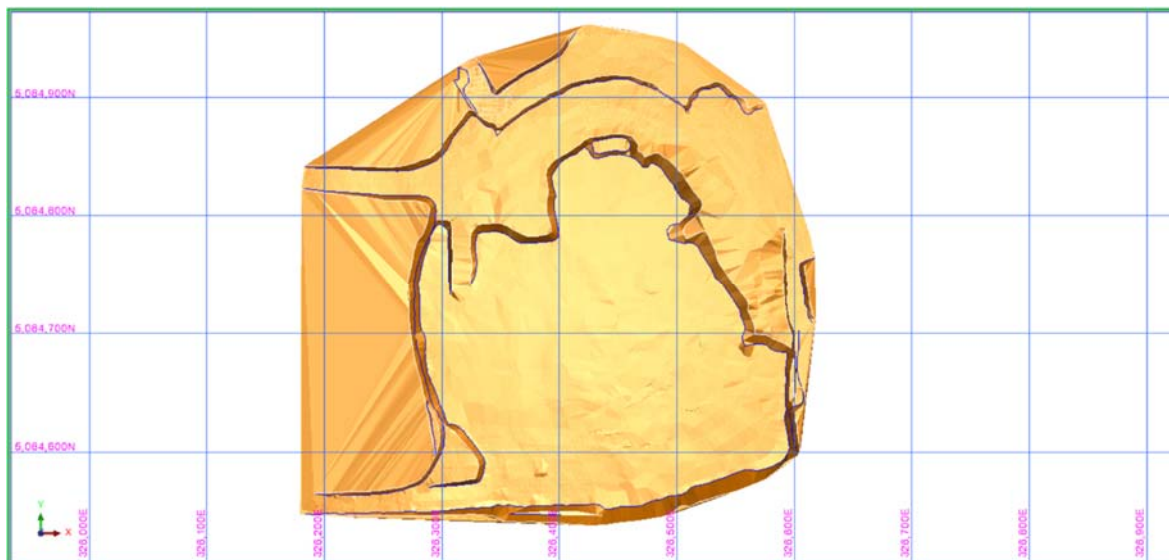
1.7 Тухайн оны ажлын гүйцэтгэлийн товч танилцуулга

2022 онд Төмрийн хүдрийн нойтон баяжуулах үйлдвэрийн ажиллагааг жигдрүүлэх туршилтын ажил хийгдсэн бөгөөд өмнөх онд талбай дээр хураасан байсан төмрийн хүдрийг баяжуулсан. Мөн үйлдвэрийн сэлбэг хэрэгсэл нь Хил гаалийн хүндрэлтэй нөхцөл байдлаас шалтгаалж хилээр орж ирэх хугацаа их шаардсан учир үйлдвэр бүрэн зогсолтууд хэд хэдэн удаа хийсэн. Уулын олборлолтын ажлын хувьд 2022 оны 08 дугаар сарын 15-ны өдөр эхэлсэн.

2022 онд 3.623 сая.м³ уулын цул олборлохоор төлөвлөснөөс 2022 оны 10 сарын 01-ний байдлаар 567,808 м³ уулын цул олборлож үүнээс 512,368 м³ хөрс 199,584 тн хүдэр олборлоод байна.

2021 оны эцсийн уурхайн зураг

2022 оны 10 дугаар сарын 01 ний байдлаар уурхайн зураг

- **Ил уурхайд ашигласан тоног төхөөрөмж**

Хөрс болон хүдрийг өрөмдлөг тэсэлгээний ажлаар сийрэгжүүлж авто тээвэртэй, гадаад овоолготой ашиглалтын системээр ашиглалтын үйл ажиллагааг явуулж байна. Ил уурхайн хөрс, хүдрийн өрөмдлөг тэсэлгээнд SANWURD SWDE165A загварын өрөм 1 ш, тэсрэх бодис үйлдвэрлэгч зөөврийн машин 1 ш, ухаж ачих ажилд DOOSAN DX800 загварын экскаватор 1 ш, тээвэрт 55 тн даацтай MT86 загварын автосамосвал 5 ш, хөрсний овоолго, тэсэлгээний талбай бэлдэх, экскаваторын ул түрэх ажилд KOMATSU 155A загварын бульдозер 1 ш тус тус ажиллаж байна.

2022 онд ил уурхайн ажилласан тоног төхөөрөмж

Тоног төхөөрөмж	Марк	Нэгж	Хэмжээ	Ажлын зориулалт	Тоо ширхэг
Өрмийн машин	SWDE165A	мм	152	Хөрс, хүдэр	1
Экскаватор	Doosan DX800	м ³	5.2	Хөрс, хүдэр	1
Автосамосвалл	MT-86	тн	60	Хөрс, хүдэр	5
Бульдозер	KOMATSU 155A	м ³	7	Хөрсний овоолго, зам талбай тэгшлэх, ул түрэх	1
Грейдер	SDLG G9190	м ³	-	Туслах ажил	1
Утгуурт ачигч	LIUGONG-870H	м ³	3	Туслах ажил, баяжуулах үйлдвэрт	1
Усалгааны машин	SDLG-MS25	л	25000	Зам усалгаа	1
Шатахуун түгээгүүрийн машин	HYUNDAI	л	5000	Шатахуун түгээх	1

- **Баяжуулах үйлдвэр**

2022 онд Төмрийн хүдрийн баяжуулах үйлдвэр нь туршилт тохируулгын ажил хийгдсэн. Тухайн онд 1000 мян.тн хүдэр баяжуулахаар төлөвлөснөөс 2022 оны 10 сарын 01-ний байдлаар 77.243 мян.тн хүдэр баяжуулж 23,092 тн баяжмал гаргасан.

Сар	Тээрэмрүү орсон хүдэр, тн	Гарсан баяжмал		Баяжмалын дундаж гарц
		тн	шуудай	
5	8992	4182	2091	30%
6	15909	5768	2884	
7	0	0	0	
8	18374	4652	2326	
9	33968	8490	4245	
НИЙТ	77243	23092	11546	

БҮЛЭГ II. 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

1.1 СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Худагт төмрийн хүдрийн орд олборлох төслийн үйл ажиллагаанаас үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх үүднээс дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлээ.

Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1. Агаарын чанар	
1	<p>-Тоосжилт ихээр бий болох талбай, хэсгүүдийг тогтмол услах</p> <p>-Уурхайн карьер, овоолго, баяжуулах үйлдвэр, дотоод болон гадаад тээврийн замыг талбайн тоосжилтыг дарах усалгааны хэмжээ, норм, горимыг сар, улирлаар оновчтой тогтоож хуваарийн дагуу тогтмол усалгааг хийж байна</p> <p>-Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас үүсч буй тоосжилтыг бууруулах зорилгоор зам талбайн усалгааг усны 25 тонны багтаамж бүхий 1 машин, уурхайд салхи ихтэй хавар намрын улиралд, 1 хоногт 5 удаа зам талбайн усалгааг хийж байна.</p> <p>-Мөн уурхайн хэмжээнд хүнд даацын болон хөнгөн тэрэгний хурдыг хянах зорилгоор 7 хоног бүр автомашины хурдыг хэмжиж хурд хэтрүүлсэн ажилтаныг компанийн дотоод журмын дагуу арга хэмжээ авч ажиллаж байна.</p>
2	<p>- Хүнд механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, үйлчилгээг тогтмолжуулж, төлөвлөгөөг оновчтой хийх</p> <p>- Уурхайн олборлолт болон баяжуулах үйлдвэрт ажиллаж буй хүнд машин механизмуудын засвар үйлчилгээг мото.цагаар болон сараар төлөвлөн тогтмол тосолгоо үйлчилгээг хийж гүйцэтгэж байна.</p>
3	<p>-Уурхайн карьер доторх болон түүнээс гарч буй замуудад хайрга чулуу дэвсэх, замыг засч байх</p> <p>- Баяжуулах үйлдвэрийн хүдэр бэлтгэх цэхээс гарч буй 0-15 мм хүртэлх ширхэгтэй хайргыг уурхай дотоод бүх замууд болон гадаад тээврийн замд дэвсэж замыг тогтмол арчилж засч байна.</p>
4	<p>-Тоос ихтэй орчинд ажиллагсдыг зориулалтын хамгаалах хэрэгсэлээр хангах болон ажлын байрны битүүмжлэлийг сайтар хангасан байх</p> <p>-Тоос ихтэй орчинд буюу баяжуулах үйлдвэрийн Хүдэр бэлтгэх цэхийн ажилчидыг зориулалтын шүүлтүүртэй маскаар хангаж, ажлын байранд тоос сорох вентилятор суурилуулж битүүмжлэлийг сайтар ханган ажиллаж байна.</p>
5	<p>-Тэсэлгээг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх, аюулгүй ажиллагааны дүрмийг чанд мөрдөж ажиллах</p> <p>-Уулын хөрс болон хүдрийн тэсэлгээг Мэргэжлийн компани буюу “МН ЖОЙН” ХХК, “МАСТЕР МАЙНИНГ” ХХК-иар тус тус гүйцэтгүүлж байна. Тэсэлгээний ажил гүйцэтгэх болон Тэсрэх бодис хадгалах, тээвэрлэхдээ Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн стандартыг дагаж мөрдөн ажиллаж байна.</p>
2. Усан орчин	
6	<p>- Гүний худагт тоолуурын баталгаажуулалт хийлгэж ажиллах</p> <p>- Уурхайн усны хэрэглээнд 2 гүний худаг ашиглаж байна. Худаг тус бүрт стандарт хэмжил зүйн газраар баталгаажуулсан тоолууруудыг ашиглаж байна.</p>
7	<p>- Ахуйн болон ногоон байгууламж, тоос дарах, үйлдвэрийн усны хэрэглээнд тогтмол хяналт тавин ажиллаж байна. Тус бүрийн хэрэглээнд батагаатай тоолуур ашиглаж байна.</p>

8	- Ус ашиглалтын зөвшөөрөл авах, гэрээг холбогдох орон нутгийн болон бусад холбогдох байгууллагатай хийж баталгаажуулах, төлбөрийг цаг тухай бүр төсвийн дансанд оруулах	- Уурхайн ус ашиглалтын усны дүгнэлтийг Усны газраар гаргуулж харьяа Сав газартай гэрээ хийн, зөвшөөрөл авсан. - Орон нутгийн татварын байцаагч болон багийн даргын хамт усны хэрэглээг улирал бүр тоолуурын заалтаар баталгаажуулж бичилт хийн төлбөрийг тухай бүрт нь төлсөн.
9	-Шатах, тослох материалын хаягдал, асгаралт гаргахгүй байх арга хэмжээ авах	-Хүнд машин механизмаас гарч буй шатах, тослох материалыг асгаралт үүсэхгүй байх, ил задгай хаяхгүй байхад тогмтол хяналт тавьж, хаягдал тос, масло, гидрыг хуримтлуулах саванд хийж аюулгүй байдалд хяналт тавин ажиллаж байна.
3. Хөрс, ургамлан бүрхэвч		
10	-Тогтсон маршрутын дагуу тээвэрлэлт хийх	- Уурхайн баяжмал тээвэрлэлт 8 сараас эхэлсэн. Уурхайгаас Олон-Овоо зөрлөг хүртэл 23 км газар баяжмал тээвэрлэлт хийгдэж байна. Уг тээвэрлэлтийг сумаас баталсан маршрутын дагуу хийж байгаа бөгөөд Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг дагаж мөрдөн ажиллаж байна.
11	-Уурхайн хашаан дотор тарьсан модыг арчилж хамгаалах	-Уурхайн хашаанд тарьсан 1000 ширхэг улиас модыг услах, зэрлэг түүх арчилж хамгаалах ажлыг компанийн ажилчдаас туршлагатай мод тарьж байсан 2 ажилтанг томилж хийлгүүлсэн.
12	-Хог хаягдлыг тухай бүрт нь ангилан ялгах арга хэмжээ авах	-Уурхайгаас гарч буй хог хаягдлыг тухай бүрт нь тогмтол ангилан ялгаж байна.
4. Амьтны аймаг		
13	-Амьтны аймгийн хяналт судалгаанд мэргэжлийн байгууллагаас гадна нутгийн иргэд, Их нарт БНГ –ын байгаль хамгаалагч нартай хамтран ажиллах	-Их нарт БНГ-ын зэрлэг ан амьтадыг, орон нутгийн малчид иргэдтэй хамтран ажиллах малыг хамгаалах ажлын хүрээнд өвөлжилт хүндрэх, өвс тэжээлийн хомсдолд орохоос урьдчилан сэргийлж Уурхай дээр Сүхбаатар аймгийн Эрдэнэцагаан сумаас 5000 боодол шинэ нарийн ногоон өвсийг нөөцлөөд байна.
14	-Ажилчдыг хууль бусаар ан хийхгүй байхыг анхааруулах, сургалт орох	-Компанийн бүх хэсэг, цэхийн ажилчдад уурхайн нөлөөллийн бүсэд байгаа зэрлэг ан амьтадыг таниулах сургалт орсон. Мөн ан хийхгүй байх анхааруулга санамжийг өгсөн.
15	-Гадаад тээвэрлэлтийн зам дагуу зэрлэг амьтдын нүүдлэн өнгөрөх замуудад тэмдэг тэмдэглэгээнд тогмтол хяналт тавьж сайжруулах	-Гадаад тээврийн зам дагуу зэрлэг ан амьтад болон малчид иргэдийн мал өнгөрөх газарт замын тэмдэг тэмдэглээг байршууж аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгч тогмтол хяналт тавин ажиллаж байна.

Уурхайн талбайд хуурайшилт ихтэй үед тогтмол зам табайг услах

Уурхайн карьер, овоолго, баяжуулах үйлдвэр, дотоод болон гадаад тээврийн замыг талбайн тоосжилтыг дарах усалгааны хэмжээ, норм, горимыг сар, улирлаар оновчтой тогтоож хууваарийн дагуу тогтмол усалгааг хийж байна. Ингэснээр уурхайн тоосжилт багассан сайн үр дүн гарсан.

Уурхайн зам талбайн тоосыг дарах MS25 загварын усны машины усалгааны жилийн хуваарь

		УЛИРАЛ		
		ХАВАР	ЗУН	НАМАР
ЭЭЛЖ	ӨДӨР	3	2	3
	ШӨНӨ	2	3	2

Уурхайн зам талбайн тоосжилтыг дарах усалгааг хийсэн

Хүнд механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, үйлчилгээг тогтмолжуулж, төлөвлөгөөг оновчтой хийх

Уурхайн олборлолт болон баяжуулах үйлдвэрт ажиллаж буй хүнд машин механизмуудын засвар үйлчилгээг мото.цагаар болон сараар төлөвлөн тогтмол тосолгоо үйлчилгээг хийж гүйцэтгэж байна.

Тоос ихтэй орчинд ажиллагсдыг зориулалтын хамгаалах хэрэгсэлээр хангах болон ажлын байрны битүүмжлэлийг сайтар хангасан байх

Ажилчдын хэрэглэдэг шүүлтүүртэй маск хотхон ба баяжуулах үйлдвэрийн гаднах тайлбайн усалгаа

Баяжуулах үйлдвэрийн тоосжилт их гарах хэсгүүдэд вентилятор суурилуулсан

Тэсэлгээг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх, аюулгүй ажиллагааны дүрмийг чанд мөрдөж ажиллах

Уулын ажил 2022 оны 8 дугаар сарын 15-аас эхэлсэн. Энэ хугацаанд нийт 620,310 м³ уулын цул сийрэгжүүлээд байна. Тэсэлгээний ажил гүйцэтгэхдээ аюулгүй ажиллагааны дүрмийг баримтлан мэргэжлийн байгууллагаар буюу “МН ЖОЙН” ХХК, “МАСТЕР МАЙНИНГ” ХХК гэсэн 2 компани ээлжлэн гүйцэтгэж байна.

Тэсэлгээний ажил гүйцэтгэж байгаа нь

Гүний худагт тоолуурын баталгаажуулалт хийлгэж ажиллах

Уурхай, баяжуулах үйлдвэрт ашиглах нийт усныг төслийн талбай дахь 2 гүний худгаас хангадаг.

 СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗАР УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № 00210712	 СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗАР УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № 00258460
(харгалзахчийн нэр)-Д ашиглаж байгаа <u>LXL 6-10</u> загварын <u>40.3</u> хэмжих хязгаартай, <u>10</u> мм-ийн голчтой № <u>210100026</u> -ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № <u>017</u> лацаар битүүмжилж (доогуур зураг) <u>2023</u> оны <u>04</u> -р сарын <u>08</u> -ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: <u>0.00005</u> Лабораторийн тэмдэг: Улсын шалгагчийн гарын үсэг, тэмдэг: <u>2023</u> оны <u>04</u> -р сарын <u>08</u> -ны өдөр	(харгалзахчийн нэр)-Д ашиглаж байгаа <u>LXL C-10</u> загварын <u>25.8</u> хэмжих хязгаартай, <u>10</u> мм-ийн голчтой № <u>211000097</u> -ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № <u>017</u> лацаар битүүмжилж (доогуур зураг) <u>2024</u> оны <u>03</u> -р сарын <u>25</u> -ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: <u>0.00002</u> м³ Лабораторийн тэмдэг: Улсын шалгагчийн гарын үсэг, тэмдэг: <u>2024</u> оны <u>03</u> -р сарын <u>25</u> -ны өдөр

- Ус ашиглалтын зөвшөөрөл авах, гэрээг холбогдох орон нутгийн болон бусад холбогдох байгууллагатай хийж баталгаажуулах, төлбөрийг цаг тухай бүр төсвийн дансанд оруулах

УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ
Дугаар-116

Улаанбаатар хот

2022 оны 06 дугаар сарын 02-ны өдөр

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, хаяг, утас, факс, улсын бүртгэлийн болон рәгистрийн дугаар
"Олон ихт баян" ХХК, захирал Б.Балдорж, Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг, 19-р хороо, "Хүрд интернейшн" ХХК-ийн байр. Утас: 99975617, 11-460976, улсын бүртгэлийн дугаар: 9011724090, рәгистрийн дугаар: 6287727.

2. Төслийн нэр, байршил
"Хүдэг" төмрийн орд нь Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 320 км, Чойр хотоос зүүн тийш 75 км, Даланжаргалан сумын төвөөс 30 км, төмөр замын 25-р эрлэгт буюу Олон овогтоос баруун өмнө зүгт 22 км зайд байрлана. Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газарт хамаарагдана.

3. Төсөл хэрэгжүүлэгч
"Олон ихт баян" ХХК

4. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар болон талбайн координат (Х,У)
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-021441, талбайн хэмжээ: 4067.64 га

№	Уртраг	Өргөрөг	№	Уртраг	Өргөрөг
1	108°51'21.58"	45°56'41.71"	10	108°43'41.69"	45°56'31.61"
2	108°51'21.58"	45°53'1.62"	11	108°43'41.69"	45°54'31.61"
3	108°46'41.69"	45°53'1.62"	12	108°42'53.69"	45°54'31.61"
4	108°46'41.71"	45°53'31.63"	13	108°42'53.69"	45°53'01.62"
5	108°46'41.69"	45°53'1.62"	14	108°45'01.59"	45°53'01.62"
6	108°42'1.59"	45°53'1.62"	15	108°45'01.59"	45°53'31.62"
7	108°42'53.69"	45°53'1.62"	16	108°46'41.70"	45°53'1.62"
8	108°42'53.69"	45°54'31.61"	17	108°46'41.69"	45°53'01.62"
9	108°43'41.69"	45°54'31.61"	18	108°51'21.57"	45°53'01.62"

5. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний нэр төрөл зориулалт
Төмрийн хүдрийг олборлон, баяжуулах.

6. Үйлдвэрлэл, технологийн ажиглах горим, хүчин чадал
Уурхайн олборлолт, баяжуулах хэсэгт ажиллуулах машин техник:

- Doosan DX марийн экскаватор 4 ш
- Ljungö MT марийн автосамосал 12 ш
- Shantui SD-23 марийн бүтээгдэхүүн 1 ш
- Komatsu D155A марийн бульдозер 1 ш
- Ljungö 870H марийн туузан гидрометалурги 2 ш
- XCMG MS25 марийн автосамосал 1 ш
- Ljungö 5WDE16A марийн өрлийн машин 2 ш
- PE1200H1500 марийн хацарт бутлуур 1 ш
- P1250 марийн тэжээх төхөөрөмж 1 ш
- PUYZ-300-A-32 марийн конусан бутлуур 1 ш
- PUYZ-500-D-50 марийн конусан бутлуур 1 ш
- TD75-10080 марийн туузан катерер 2 ш
- TD75-12100 марийн туузан гидрометалурги 1 ш
- 2YK3075 марийн чигирээт шилжүүр 1 ш
- P6120-B марийн тэжээх төхөөрөмж 1 ш
- NISSO-32-125 марийн динамик насос 1 ш
- MCD3650 марийн биореагент тээрэм 2 ш
- ZKBX2460 марийн чигирээт шилжүүр 1 ш
- LPH1250/200 марийн динамик насос 1 ш
- XPA190/125 марийн динамик насос 1 ш
- XPA80/80 марийн динамик насос 1 ш
- XC-300/8 марийн гравитаци 1 ш
- XC-150/12 марийн гравитаци 1 ш
- CTB-1230 марийн нойтон сүт соронзон сепаратор 1 ш
- CTB-1024 марийн нойтон сүт соронзон сепаратор 2 ш
- NZS0-15 марийн өтгөрүүлэх шүүх, хатаах төхөөрөмж 1 ш
- NT-30 марийн өтгөрүүлэх шүүх, натаах төхөөрөмж 1 ш
- XAMY1050/2000-UBK марийн хагдал хураагуур 1 ш
- ODL-A33 марийн динамик насос 1 ш
- KODL100C20x3 марийн динамик насос 1 ш
- 400V-SP марийн динамик насос 1 ш

Төмрийн хүдрийг соронзон биекуулацтаар баяжуулж, төмрийн баяжмал гарган авна. Уурхайн хонгт 2 ээлжээр 20 цаг, нийт 196 хүн 365 хонг ажиллана.

УМАРД ГОВИЙН ГҮВЭЭТ-ХАЛХЫН ДУНДАД ТАЛЫН САВ ГАЗРЫН ЗАХИРЛААНЫ ДАРГИЙН ТУШААЛ

2022 оны 06 сарын 02 өдөр

Дугаар 19

Сүхбаатар сум

Зөвшөөрөл олгох тухай

Монгол Улсын "Усны тухай хууль"-ийн 28 дугаар зүйлийн 28.6, 28.7, 29 дугаар зүйлийн 29.1, 17 дугаар зүйлийн 17.1.10 дахь заалт, Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг "Усны газар"-ын гаргасан 2022 оны 06 дугаар сарын 02-ны өдрийн 116 дугаартай ус ашиглуулах дүгнэлт ийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь.

1. Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт байрлах "Олон ихт баян" ХХК-ийн төмрийн хүдэр олборлон, баяжуулах үйлдвэрийн үнд ахуйн хэрэгцээнд 10731.0 шоометр, технологийн хэрэгцээнд 170000.0 шоометр, аам талбайн тоожилт дарах зориулалтаар 25200.0 шоометр, Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн-ий хүрээнд таригдах мод усалгаанд 180.0 шоометр нийт 196380.0 шоометр усыг 1 жилийн хугацаагаар "Олон ихт баян" ХХК-д ашиглахыг зөвшөөрсүгэй.

2. "Олон ихт баян" ХХК-ийн төмрийн хүдэр олборлон, баяжуулах үйлдвэрийн ус ашиглалтын байдалд байнгын хяналт тавин ажиллахыг Газарзүй мэдээллийн систем, усны мэдээллийн дэд сан хариуцсан мэргэжилтэн Ю.Батхүү-д үүрэг болгосугай.

3. Монгол Улсын "Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль"-ийн 21 дугаар зүйлийн 21.1.20-д заасны дагуу ус ашиглах зөвшөөрлийн хураамжийг Даланжаргалан сумын Төрийн сан Баяны дансанд тусгах. Төсвийн тухай хууль-ийн 23 дугаар зүйлийн 23.6.5-д заасны дагуу үйлдвэрлэл үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөрийг Дорноговь аймгийн төсөвт гарцанд заасан хугацаанд төвлөрүүлэхийг "Олон ихт баян" ХХК-ийн захирал/Б.Балдорж/-д үүрэг болгосугай.

4. "Усны тухай хууль"-ийн 30 дугаар зүйлийн 30.1 дэх заалтын дагуу ус ашиглагчийн үүрэг, тавигдах шаардлагыг хангаж ажиллах, усны ашиглах боломжит нөөцийн хэмжээгээс хэтрүүлэн хэрэглэхгүй байх болон "Усны тухай хууль"-ийн 7 дугаар зүйлийн 7.5 дэх заалтын дагуу усны мэдээллийн сан бүрдүүлэхтэй холбогдсон мэдээ тайланг 2022 оны 12-р сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлэхийг "Олон ихт баян" ХХК-ийн захирал/Б.Балдорж/-д даалгасугай.

ДАРГИЙН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.САРАНТУЯА

УС АШИГЛАСНЫ НЭГЖ ТӨЛБӨРИЙН ХЭМЖЭЭ
№ 1

Огноо: 2022.10.18

"Хүдэг" уурхай

1. Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.1 дэх заалтын дагуу үнд ахуйн хэрэгцээнд ашиглах 1622 м³ усныг төлбөр төвштөгүй.

2. Ашигт малтмал олборлон, баяжуулах ашиглах усны төлбөр:
21897 м³ * 1322 төг/м³ (3700 төг/м³ * 0.2 * 1.8) = 29,116,804 төг
/хорин есөн сая нэг зуун арван зургаан мянга найман зуун дөрвөн тугнай /

- 3700.0 төг/м³ - Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газарт тогтоосон газар доорх усны экологийн, эдийн засгийн суурь үзэгдэх;
- (20%) - 326-р тогтоолын 7 (а) -д заасан ашигт малтмал олборлох, баяжуулахад газар доорх ус ашигласны тооцоо хувь, хэмжээ;
- 1.8 - Ашигт малтмал олборлох, баяжуулахад газар доорх ус ашигласныг тооцоо итгэлцүүр;

3. Аам, талбайн тоожилт дарахад ашиглах усны төлбөр:
1,621 м³ * 183 төг/м³ (3700 төг/м³ * 0.2 * 0.25) = 299,885 төг
/дөр зуун торион есөн мянга найман зуун нэв таван тугнай /

- 3700.0 төг/м³ - Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газарт тогтоосон газар доорх усны экологийн, эдийн засгийн суурь үзэгдэх;
- (20%) - 326-р тогтоолын 4 - т заасан авто замын зориулалтаар газар доорх ус ашигласны тооцоо хувь, хэмжээ;
- 0.25 - Авто замын тоожилт дарах зориулалтаар газар доорх ус ашигласныг тооцоо итгэлцүүр;

Нийт төсөвт төвлөрүүлэх төлбөр:
29,116,804.0 төг + 299,885 төг = 29,416,689 төг
/хорин есөн сая дөрвөн зуун арван зургаан мянга зургаан зуун нэв таван тугнай /

Хавсралтаар: Хуулийн тоолуурын бичлэг

"Хүдэг" уурхайн дарга: О.Доржсүрэн
Даланжаргалан сумын Татварын улсын байцагч: Б.Нямсүх

УС АШИГЛАСНЫ НЭГЖ ТӨЛБӨРИЙН ХЭМЖЭЭ
№ 1

Огноо: 2022.08.24

"Хуагт" уурхай

1. Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.1 дэх заалтын дагуу үнд ахуйн хэрэгцээнд ашиглах 5400 м³ усныг төлбөр төвштөгүй.

2. Ашигт малтмал олборлон, баяжуулах ашиглах усны төлбөр:
27987 м³ * 1332 төг/м³ (3700 төг/м³ * 0.2 * 1.8) = 37,238,724 төг
/гуучин долоон сая хоёр зуун гуучин найман мянга долоон зуун хорин дөрвөн тугнай /

- 3700.0 төг/м³ - Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газарт тогтоосон газар доорх усны экологийн, эдийн засгийн суурь үзэгдэх;
- (20%) - 326-р тогтоолын 7 (а) -д заасан ашигт малтмал олборлох, баяжуулахад газар доорх ус ашигласны тооцоо хувь, хэмжээ;
- 1.8 - Ашигт малтмал олборлох, баяжуулахад газар доорх ус ашигласныг тооцоо итгэлцүүр;

3. Аам, талбайн тоожилт дарахад ашиглах усны төлбөр:
30,012 м³ * 185 төг/м³ (3700 төг/м³ * 0.2 * 0.25) = 3,702,220 төг
/гурван сая долоон зуун хоёр мянга хоёр зуун дөрвөн тугнай /

- 3700.0 төг/м³ - Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газарт тогтоосон газар доорх усны экологийн, эдийн засгийн суурь үзэгдэх;
- (20%) - 326-р тогтоолын 4 - т заасан авто замын зориулалтаар газар доорх ус ашигласны тооцоо хувь, хэмжээ;
- 0.25 - Авто замын тоожилт дарах зориулалтаар газар доорх ус ашигласныг тооцоо итгэлцүүр;

Нийт төсөвт төвлөрүүлэх төлбөр:
37,238,724.0 төг + 3,702,220 төг = 40,940,944 төг
/дөчин сая есөн зуун дөчин мянга есөн зуун дөчин дөрвөн тугнай /

Хавсралтаар: Хуулийн тоолуурын бичлэг

"Хуагт" уурхайн дарга: О.Доржсүрэн
Даланжаргалан сумын Татварын улсын байцагч: Б.Нямсүх

№	ЭХ ҮҮСВЭРИЙН ТӨРӨЛ	ЭХ ҮҮСВЭР, ХУДГИЙН ДУГААР	ӨМНӨХ БИЧИЛТИЙН ТООЛУУРЫН ЗААЛТ, М3	ОДООГИЙН ТООЛУУРЫН ЗААЛТ, М3	ТООЛУУРЫН ГҮЙЛТ, М3
1	Гүний худаг-1	Унд ахуй, Зам усалагаа, Технологийн ус	46108	116,117	70,009
2	Гүний худаг-2	Технологийн ус	0	8,500	8,500

Төлбөрийн даалгавар 137
2022 оны 10 сарын 25 өдөр

Саяны сайдам 2017 оны 12 дугаар сарын 05 өдөр 347 нөмт гүйцэтгэл хяаралт

Төлөгч	Данс	Дүн
Код	Олон илт банк ХХК	Дебет
Төлөгчийн	Хувьдлага хэргийн банк	банк 450015065
Хүлээн авагч		29,416,689.00
Код	ТЕГ	Кредит
Хүлээн авагчийн	Хувьдлага хэргийн банк	банк 499273559
Мөнгөний дүн (тоогоор)	29,416,689.00	...
Мөнгөний дүн (үгээр)		...
Харин есөн сая дөрвөн зуун араван зурван мянган зурван зуун наан есөн тавьраг бариаг хүлээн авсан буюу ажлаа үйлчилгээ гүйцэтгүүлсэн огноо		
2022 оны 10 сарын 25 өдөр		
Төлбөрийн зориулалт (Барууны болон ажлаа үйлчилгээний нэр, дагалдах баримтын дугаар)		
Усны талбар		
Гүйцэтгэл үзэх	Төлбөрийн зориулалт	Төлбөрийн хэв
Тэмдэгт, гарын үсэг	Тэмдэгт, гарын үсэг	Тэмдэгт, гарын үсэг

Тэмдэгт, гарын үсэг: Б. БАТБОЛД

Төлбөрийн даалгавар 167
2022 оны 09 сарын 02 өдөр

Саяны сайдам 2017 оны 12 дугаар сарын 05 өдөр 347 нөмт гүйцэтгэл хяаралт

Төлөгч	Данс	Дүн
Код	Олон илт банк ХХК	Дебет
Төлөгчийн	Хувьдлага хэргийн банк	банк 450015065
Хүлээн авагч		40,940,944.00
Код	ТЕГ	Кредит
Хүлээн авагчийн	Хувьдлага хэргийн банк	банк 499273559
Мөнгөний дүн (тоогоор)	40,940,944.00	...
Мөнгөний дүн (үгээр)		...
Дөчин сая есөн зуун дөчин мянган есөн зуун дөчин дөрвөн тавьраг бариаг хүлээн авсан буюу ажлаа үйлчилгээ гүйцэтгүүлсэн огноо		
2022 оны 09 сарын 02 өдөр		
Төлбөрийн зориулалт (Барууны болон ажлаа үйлчилгээний нэр, дагалдах баримтын дугаар)		
Усны талбар		
Гүйцэтгэл үзэх	Төлбөрийн зориулалт	Төлбөрийн хэв
Тэмдэгт, гарын үсэг	Тэмдэгт, гарын үсэг	Тэмдэгт, гарын үсэг

Тэмдэгт, гарын үсэг: Б. БАТБОЛД

Усны төлбөрийн баримт

Технологийн худаг 1

Технологийн худаг 2

Шатах, тослох материалын хаягдал, асгаралт гаргахгүй байх арга хэмжээ авах

Ажилласан тос, масло, гидро зэрийг засварын байрны ард байрлах нөөцийн саван хуримтлуулж байна.

Уурхайн хашаан дотор тарьсан модыг арчилж хамгаалах

Мод ургалтын байдал болон ойр орчмыг цэвэрлэсэж байгаа нь

Тогтсон маршрутын дагуу тээвэрлэлт хийх

Уурхайн гадаад дотоод тээвэрлэлтийн замыг явах маршрутын дагуу тогмтол арчилж байна.

Бүх тээвэр зөвхөн тогтсон маршрутын дагуу явдаг.

Амьтны аймгийн хяналт судалгаанд мэргэжлийн байгууллагаас гадна нутгийн иргэд, Их нарт БНГ –ын байгаль хамгаалагч нартай хамтран ажиллах

Амьтан судлаачдын бүтээлд тэмдэглэсэн зүйлүүд болон бидний ажиглалт, аман мэдээнд тулгуурлан тодорхойлвол тус талбай орчимд 78 зүйл шавьж, 4 зүйл мөлхөгч, 52 зүйл шувуу, 19 зүйл хөхтөн амьтан бүртгэгдсэн байна.

Судалгааны талбай орчмын ууланд улаан номонд орсон аргаль хонь, янгир ямаа тархсан байдаг. Судлаачдын үзэж буйгаар говь, хээр хосолсон цөлөрхөг энэ бүс нь дэлхийд ховордоод буй аргаль, хонины өсөж үржих сүүлчийн нөмөр нөөлөг болсон газар гэж үздэг юм. Хар сүүлт зээр, цагаан зээр өвлийн улиралд тааралдах бол хулан зуны улиралд тохиолдоно. Төслийн талбайн зүүн хойд хэсэгт тогтох Билүүт нууранд нүүдлийн шувууд хавар, намарт дамжин өнгөрөх цэг болдог ба ус намгархаг шувууд цөөн тоогоор зусдаг байна. Төслийн талбайд тархсан шувуудын хамгаалагдсан байдлыг авч үзвэл Азийн улаан номонд орсон 1 зүйл /Нөмрөг Тас-*Aegypius maochus*/, Зэрлэг амьтан ургамлын аймгийн ховордсон зүйлийг олон улсын хэмжээнд худалдаалах тухай конвенц 2-р хавсралт CITES, II орсон 6 зүйл шувуу байна.

Төслийн талбайн захаас 6 км гаурй зайд байрлах “Их нарт” -ын БНГ -т Монгол Улсын Шинжлэх ухааны Академи, АНУ-ын Денверийн зоологийн сантай хамтран 2001 оноос хойш урт хугацааны судалгаа хийсэн бөгөөд аргаль, янгирт дохиолол бүхий хүзүүвч суулгах ажлыг хийсэн байна. Энэ нь говийн аргаль хонинд дохиологч зүүж судалж эхэлсэн нь тухайн зүйлийн хувьд

дэлхийд анхны ажил болжээ. Одоогоор 200 гаруй аргаль хонь, 50 гаруй янгир ямаанд радио телеметр, GPS болон сансрын дохиологч зүүж судалгааныхаа ажлыг үргэлжлүүлж байна. Их нартын байгалийн нөөц газарт 1990 -ээд оны сүүлчээр 300 гаруй аргаль угалз байсан бол өнөөдөр 1000 гаруй болж үржсэн гэх албан бус мэдээлэл бий.

Өвс нөөц 5000 боодлыг бэлдсэн

Ажилчдыг хууль бусаар ан хийхгүй байхыг анхааруулах, сургалт орсон.

Гадаад тээвэрэлтийн зам дагуух малын гарцны тэмдэг тэмдэглэгээ

Хог хаягдлыг тухай бүрт нь ангилан ялгах арга хэмжээ авсан.

1.2 УУРХАЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уурхайн нөхөн сэргээлтийн ажлыг техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт гэсэн 2 төрлөөр хийж гүйцэтгэдэг. Худагт” төмрийн хүдрийн уурхай 2022 оны 8-р сарын 16-нд уулын ажил эхэлсэн. Уурхайн олборлолт болон хөрсний овоолгын талбайгаас гарах шимт хөрсийг төлөвлөсөн талбайд буулгах ажлыг өнгөрсөн онд хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд 2022 онд уурхайн ордыг нөхцөлөөс шалтгаалж техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдээгүй.

1.3 ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уурхайн олборлолт, ашиглалтын үйл явцад түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрвэл уурхайн үйл ажиллагааг түр зогсоон зохих байгууллагад мэдэгдэж, түүх соёлын дурсгалт зүйлсийг хамгаалах ажлыг зохион байгуулах ба одоогоор илрээгүй байна.

Төслийн талбайд болон талбайн ойролцоо археологийн авран хамгаалах ашиглалтын судалгааны ажлаар нийт 14 тооны түүх, археологийн дурсгалууд илэрсэн. Үүнд :

- Хүрэл зэвсгийн үеийн дөрвөлжин булш 5 ш
- Төвд бичээсийн дурсгал 1 ш
- Чулуун дараастай монгол үеийн булш 3 ш
- Хүннү булш 1 ш
- Он цаг тодорхойгүй булш оршуулга 4 ш

Эдгээр дурсгалт газар нь эртний нүүдэлчдийн ахуй амьдрал, нүүдлийн аж ахуй, тэдний ертөнцийг үзэх үзэл, оюун санаа, эдийн соёлын олон талыг тодруулан харуулах боломжтой түүхэн ач холбогдолтой дурсгалууд болно.

Төлөвлөгөө		Гүйцэтгэл
1	- Археологийн урьдчилсан хайгуул судалгааны ажлаар илэрсэн төслийн нөлөөлөлд өртөж болзошгүй дурсгалуудыг хэрхэн хамгаалах ажлын талаар мэргэжлийн байгууллагаас зөвлөгөө авах	- Археологийн хүрээлэнгээс уурхайн нөлөөлөлд өртөж болзошгүй дурсгалууд дээр нарийвчилсан судалгаа болон авран хамгаалах ажил хийх шаардлагатай гэж зөвлөсөн. Манай компанийн зүгээс цаашид энэхүү ажлыг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэхээр төлөвлөж байна.

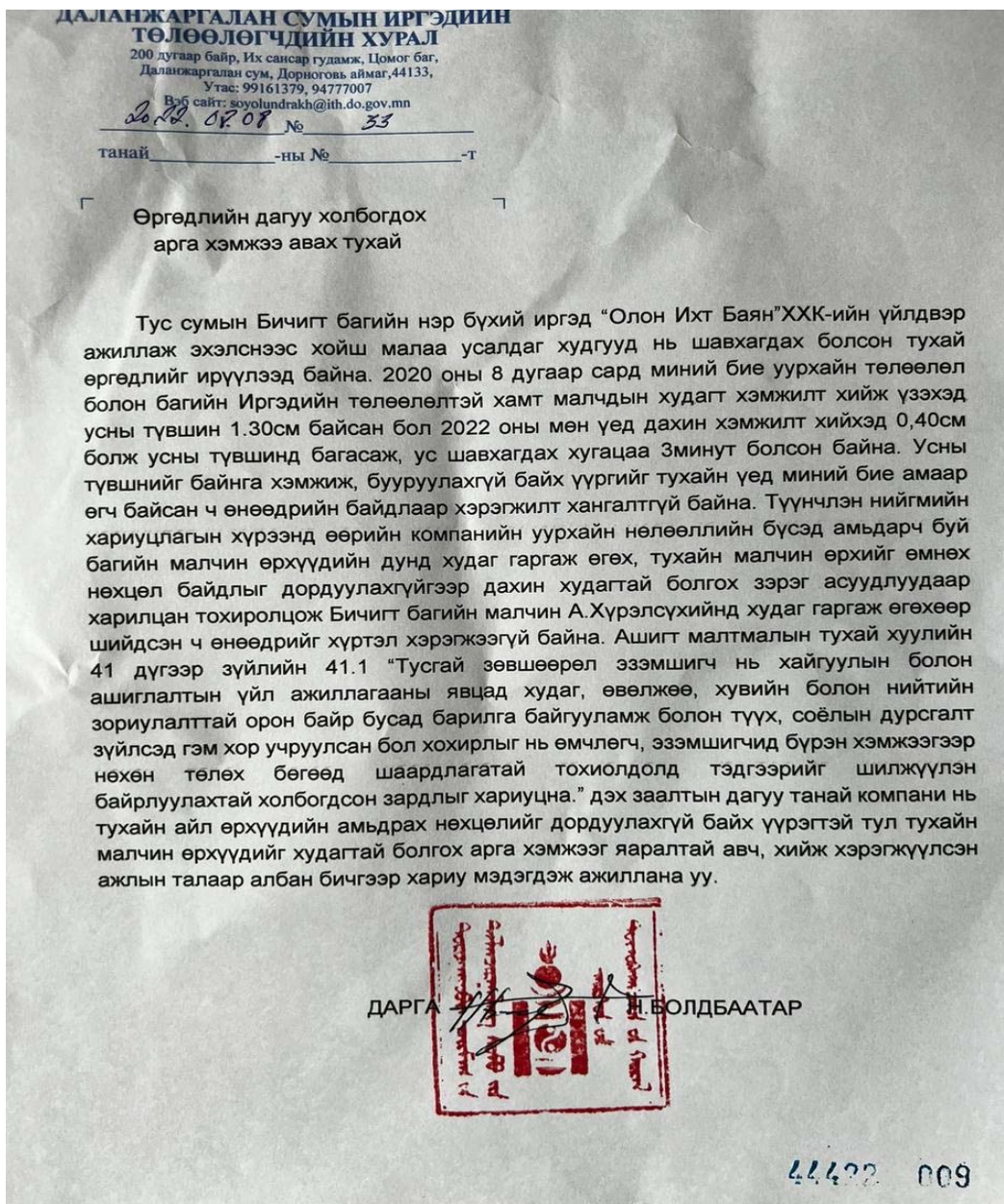

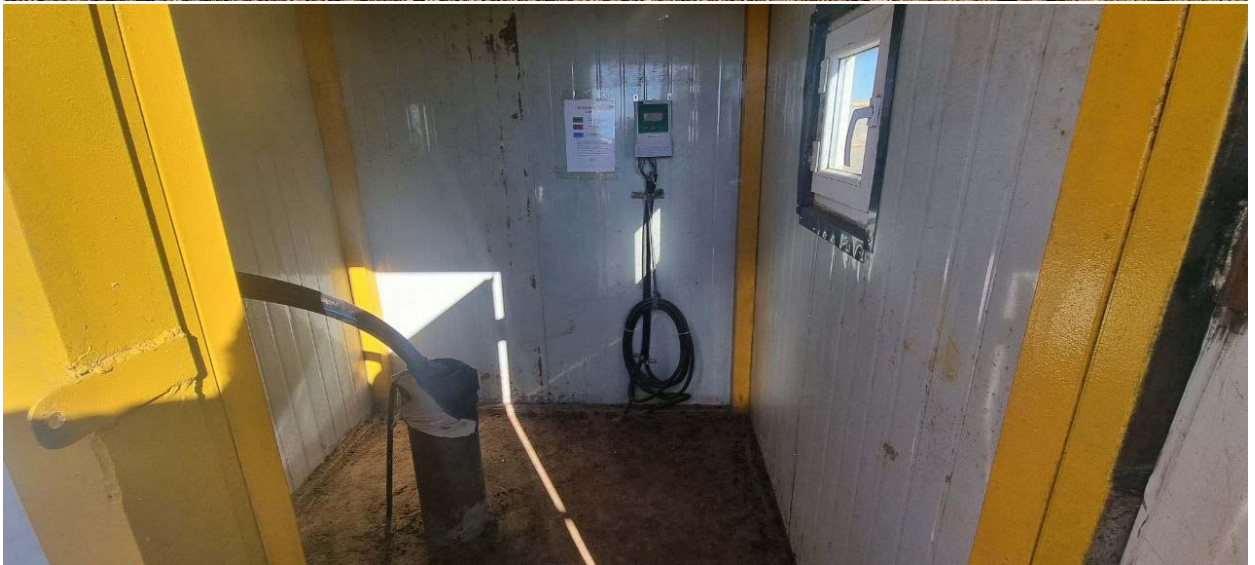
Дурсгалыг тойруулан бүс байгуулж самбар тэмдэглэгээ хийсэн

1.4 ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Төлөвлөгөө		Гүйцэтгэл
1	-Сум орон нутгаас тавьсан саналын дагуу ажлыг гүйцэтгэх	-Сум Засаг даргаас болон Билүүт багийн иргэдийн тавьсан саналын дагуу уурхайгаас тог татаж бэлдсэн тоноглогсон гүний худагт таарсан насосыг суурилуулж малчидад хүлээлгэн өгсөн.
2	- Тэрбум мод аяны хүрээнд 1000 ширхэг мод уурхайн хашаанд тарих	- Тэрбум мод аяны хүрээнд уурхайн хашаанд тарьсан байсан модны зэрэгцээ 800 хайлаас болон 100 ширхэг чацаргана, 100 шихэг үхрийн нүд мод нийт 1000 ширхэг модыг шинээр суулгасан.

3	- Цаг уур амьсгал хүндэрсэн үед зэрлэг амьтдын амьдардаг гол тархац нутагт өвс,тэжээл тавих, зэргээр биотехнологийн арга хэмжээ авах	- Цаг уур хүндэрсэн үед зэрлэг ан амьтад болон орон нутгийн малчидын малыг өвс тэжээлээр хангахаар уурхайн хашаанд нийт 5000 боодол өвсийг бэлдээд байна.
4	- Хууль бус ан агнуураас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах	-Хууль бус ан агнуураас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор компанийн бүх ажилчидад сургалт орсон. Мөн Их Нарт байгалийн нөөц газартай хамтран ажилласан.
5	- Биологийн төрөл зүйлийн ач холбогдол, хамгаалах чиглэлээр ажилчдад сургалт явуулах	-Бүх ажилчдад биологийн төрөл зүйлийн ач холбогдол уурхайн бүс орчимын амьтан ургамал тэдгээрийг хамгаалах талаар сургалт зохион байгуулсан.

Орон нутгийн иргэдийн тавьсан саналын дагуу шинэ худаг ашиглалтанд оруулсан

Намар 10 сарын 15-ны өдөр мод суулгасан

Өвс нөөц 5000 боодлыг бэлдсэн

Бүх ажилчидад сургалт орсон

1.5 НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Тухайн төслийн уурхайлалтын болон эрчимтэй сөрөг нөлөөллийн бүсэд орших 2 малчин өрхтэй 2021 онд “Малчдыг нүүлгэн шилжүүлэх гэрээ” –г байгуулан сум орон нутгаас зөвшөөрсөн газарт нүүлгэн шилжүүлэх шаардлагатай байсныг гурвалсан гэрээ байгуулж нүүлгэн шилжүүлэх ажлыг компанийн техник болон ажилчидаар нүүлгэж шинээр хороо барьж өгсөн.

Төслийн ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд ямар нэгэн айл өрх аж ахуйн нэгж байхгүй учир нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөөнд ажил тусгагдаагүй.

1.6 ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	-Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх талаар дүрэм, журам боловсруулж мөрдлөг болгон ажиллах	-Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх талаар компанийн дотоод дүрэм журмын батлуулж бүх ажилчидад сургалт орж мөрдлөг болгон ажиллаж байна.
2	- Бүх ажилчдыг гал түймэр унтраах мэргэжлийн сургалтад хамруулах	- Цэх, хэсэг нэгжийн бүх ахлах ажилтанд мэргэжлийн байгууллагаар ХАБЭА-н сургалт хамрагдуулсан.
3	- Галын дохиолол, гал унтраах багаж хэрэгслийг шаардлагатай газруудад байрлуулсан эсэхэд хяналт тавьж ажиллах	-Галын дохиолол, гал унтраах багаж хэрэгсэл, галын сараалжуудыг компанийн дотоод хяналтын ажилчид сар бүр тогтмол үзлэг шалгалт хийж байна. Шаардлагатай тохиодолд засаж сайжруулах ажлууд хийгдсэн.
4	- Гал түймрээс сэргийлэх талаар анхааруулга, санамжийн хуудас хийж, шаардлагатай газруудад нүдэнд харагдахуйц газруудад байрлуулсан эсэхэд хяналт тавих сайжруулах	-Гал гарч болзошгүй барилга байгууламжуудад галын аюулыг сануулах санамж урьдчилан сэргийлэх самбар тэмдэглэгээг байршуулж тогтмол хяналт тавин ажиллаж байна.
5	- Шатахууны болон тэсрэх бодисын агуулахын бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавих	- Тэсрэх бодисын агуулахад 24 цагаар тогтмол гэрээт компанийн харуулууд хяналт тавин ажиллаж байна. Шатахууны агуулахад ШТС-н эрхлэгч аюулгүй байдалд хяналт тавин ажиллаж байна.
6	Ажилчдыг ээлжинд гарахын өмнө аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаанд хамруулах	-Ажил гүйцэтгэж байгаа бүх ажилчид ажилд гарахын өмнө аюулгүй ажиллагаа болон гүйцэтгэх ажлын зааварчилгааг тогтмол авч ажилд гарч байна.
7	Жил бүр мэргэжлийн байгууллага, мэргэжилтний тусламжтайгаар хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулах	-2022 оны хувьд уурхайн хэсэг нэгж ахлах инженерүүд болон бүх удирдах ажилчидад ХАБЭА-н мэргэшсэн сургалтанд хамрагдаж эрхийн үнэмлэх авсан.
8	-Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэглэлээр бүрэн хангах	-Үйлдвэрийн бүх хүнийг ажлын хувцас болон хөдөлмөр хамгаалах нэг бүрийн хэрэгсэлээр ханган ажиллаж байна.
9	- Жолооч нарыг аюулгүй ажиллагааны сургалтанд хамруулах, Анхааруулга, замын тэмдэг тэмдэглэгээг шаардлагатай газруудад байрлуулсан эсэхэд хяналт тавих сайжруулах	-Компанийн бүх ажилчид ХАБЭА-н төлөвлөгөөт сургалтын дагуу хамрагдан ажиллаж байна. Замын анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээнд тогтмол хяналт тавьж унасан, гэмтсэн тэмдэгүүдийг сэргээх ажиллууд тогтмол хийгдсэн.

АЮУЛГҮЙ АЖИЛЛАГААНЫ ЗААВАРЧИЛГАА

КААХ-012		ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ		
“ОЛОН ИХТ БАЯН” ХХК		Ажилтны нэр	Гарын үсэг	Огноо
БАТАЛСАН	Уурхайн дарга	<i>О. Доржиев</i>		2021.11.20
ХЯНАСАН	Кемп менежер	<i>Б. Эрдэмтөр</i>		2021.11.19
БОЛОВСРУУЛСАН	ХАБЭА-н инженер	Л.Батсуурь	<i>Л.Батсуурь</i>	2021.11.20

Энэ зааварт оруулж буй аливаа өөрчлөлт нь уурхайн даргаар батлуулсан тохиолдолд хүчин төгөлдөрт тооцогдоно.

1. Зорилго

- 1.1. Гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлж, болзошгүй гал түймрийн аюулын үед шаардлагатай арга хэмжээ авч, галын аюулгүй байдлыг хангах нь энэхүү зааварчилгааны гол зорилго юм.

2. Цар хүрээ

- 2.1. Хоолны газрын хэсэгт ажиллаж буй үндсэн болон гэрээт компанийн бүх ажилтанд хамаарна.

3. Зааварчилгаа

- 3.1. Шатамхай зүйлсийг гал тогооны цахилгаан төхөөрөмжүүд болон хоол хийх газраас хол байлга.
 Үүнд:
 > Гарын алчуур,
 > пиццаны хайрцаг,
 > тогооны бариул эсхүл цаасан сав хайрцгийг цахилгаан зуух болон халуун төхөөрөмжүүдээс хол байлга
- 3.1. Зуух, шарах шүүгээ болон агаар шүүгч дээр тогтсон тосыг тогтмол цэвэрлэ. Хүнсний тос амархан ноцож, нэн түргэн гал гаргадаг. Хайруулын таваг дээрхи бага зэргийн галыг унтраахын тулд таг буюу том хайруулын таваг дээр нь тавь. Тосны гал дээр ус эсхүл хуурай гурил бүү хий. Үүний улмаас гал улам ихэснэ. Шатаж буй савыг гадагш авч гарах буюу угаагуур руу хийх гэж бүү оролд. Гал түймэр тархан дэлгэрч болзошгүй.
- 3.2. Гал тогооны өрөөндөө савны таг, хүнсний сод болон гал унтраагуур ойрхон байлга.

ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ АЖИЛЛАГААГ УРЬДЧИЛАН ХАНГААГУЙ АЖИЛ
 ТИЙМ Ч ЧУХАЛ БИШ ГЭДГИЙГ ҮРГЭЛЖ САНАГТУН !!!

АЮУЛГҮЙ АЖИЛЛАГААНЫ ЗААВАРЧИЛГАА

Гал унтраагуурыг ажил ялхийн өмнө тогтмол шалгаж байх шаардлагатай.

- Их биеийн гадаад бүрэн бүтэн байдал(шүдсэн, доорсон, хожойсон)
- Хоолой, хошуу, яан түгээний бүрэн байдал
- Дрэлтийн зүүний заалт
- Гал унтраагуурын суурийн бүрэн бүтэн байдал

Уааг шалгалтыг өдөр тутмын ажлын байрны үзэмжийн хуудас дээр тэмдэглэн хийнэ бичиж баталгаажуулсан байна.

- 3.3. Зуухны гал дээр хоол байх үед зуухны дээгүүр аливаа зүйл авах гэж бүү оролд. Байнга хэрэглэгддэг зүйлсийг зуухнаас хол байлга. Жигнэмэг болон амттанг зуухнаас хол байлга.
 - 3.4. Сав суулганы бариулыг цааш нь харуулж хүнээс хол байрлуул. Цахилгаан утаснуудыг шүүгээний дээгүүр байрлуулж шалбарч гэмтсэн эсэхийг тогтмол шалга. Гэмтсэн утсыг нэн даруй солиулж аюулгүй болго.
 - 3.5. Гал тогооны өрөөнд навсгар сул хувцас бүү өмс, хоол хийх үедээ цомхон аюулгүй хувцасла.
 - 3.6. Гал дээр тавьсан хоолоо хараа хяналтгүй бүү үлдээ. Гал тогооны өрөөнөөс гарах шаардлага гарвал зуухны галаа багасгаж гал дээр хоол байгаагаа өөрт санагдуулах ямар нэг зүйл барьж яв.
 - 3.7. Буцалж буй хоолтой савны тагийг авахдаа, ялангуяа бичил долгионы зуухнаас хоолоо гаргахдаа бие нүүрээ халуун уурнаас халхал эсхүл уурнаас хол байлга. Халуун уур түлэх аюултай.
 - 3.8. Гал тогооны цахилгааныг сайн хянаж ажилла. Тогонд цохиулахаас гадна гал гарах аюул маш их.
 - 3.9. Цахилгааны утаснуудыг байнга шалгаж бай. Буланд таарсан хэсгийг нь ялангуяа анхаар. Утас шалбарч гэмтсэн байж болзошгүй. Нэн даруй мэргэжлийн ажилтнаар сольж зас.
 - 3.10. Олон салаалагч залгуур, уртасгагч залгуурыг хэт их ачаалахаас сэргийл. Хуучны цахилгаан холболттой бол мэргэжлийн хүнээр цахилгаан гүйдлийг байнга шалгуулж бай.
 - 3.11. Угаагуур болон устай ойрхон ямарваа нэг цахилгаан төхөөрөмжийг бүү байрлуулж тавь.
4. **Галтай тэмцэхийн тулд юу анхаарах вэ!**
 - Галын аюулын үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээ болон ослын гарцуудын байршилыг мэддэг байх
 - Гал унтраагуурын байршил болон хэрхэн хэрэглэх талаар мэддэг байх;
 - Гал гарсан тохиолдолд галын хэмжээнээс үл хамааран галын дохиоллыг ажиллуулла. Дохиолол байхгүй үед хэн нэгэнд мэдээлж тусламж хүс.
 - Утаатай орчноос зайлсхий
 - Бүх хүн гарсан эсэхийг шалга
 - Галтай тэмцэх оролдлого хийж болох нөхцөл
 - Дохиоллыг ажиллуулах, бусдаас тусламж эрэх
 - Гал бага хэмжээний бөгөөд хяналтандаа авч болохоор унтраах оролдлого хий
 - Та өөрөө гарах аюулгүй гарцтай (галд өртөхгүйгээр гарч болох) байх
 - Галын ангилалд тохирохуйц гал унтраагуурыг ашиглах
 - Галыг унтрааж чадахад эргэлзэж байгаа бол аюулгүйн зайд гар!
 5. **Галын аюулын үед яаж дүрвэн гарах вэ?**
 - 5.1. Өрөөнөөс гарч буй сүүлийн хүн хаалгыг түгжилгүй хаагаад л орших хэрэгтэй. Учир нь гал сөнөөгчид аврах ажлаа хийхэд нь саад болж болзошгүй.
 - 5.2. Хамгийн ойр дөт гарцаар гар.
 - 5.3. Утаа болон хорт хийнээс сэргийлэхийн тулд аль болох тонгойж доогуур яв. Шалтай ойр байх тусам агаар сийрэг байдаг тул хэрэгтэй бол мөлх.
 - 5.4. Боломжтой бол ам хамраа нойтон даавуугаар халхалвал амьсгалахад амар болно.
 6. **Хэрэв та галд өртвөл ямар арга хэмжээ авах вэ?**
 - 6.1. Бүү сандар. Саруул ухаанаар бодох нь амиа аврахад чинь тус болно.

ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ АЖИЛЛАГААГ УРЬДЧИЛАН ХАНГААГҮЙ АЖИЛ
ТНИЙМ Ч ЧУХАЛ БИШ ГЭДГИЙГ ҮРГЭЛЭЖ САНАГТУН !!!

Компанийн мөрдөж буй галын аюулгүй байдлын зааварчилгаа

Бүх ажилчдыг гал түймэр унтраах мэргэжлийн сургалтад хамрууллаа.

Тэсрэх бодисын агуулах

1.7 ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Төлөвлөгөө		Гүйцэтгэл
1	- Ахуйн хаягдлыг ангилах, дахин ашиглах зүйлсийг цуглуулах, нэгдсэн цэгт тушаах арга хэмжээг авч байх	-Ахуйн хаягдлыг 3 ангилж хогийн цэгт цуглуулан сумын нэгдсэн хогийн цэгт хүргэсэн. Ахуйн хаягдал хаях зайлуулах гэрээг Даланжаргалан сумтай байгуулж сум орон нутгийн төсөвт 6,000,000 төгрөг төлсөн.
2	- Хаягдал дугуй болон төмрийн хаягдлыг ангилан ялган цуглуулах	-Техникийн хэрэглэгдэхгүй болсон хаягдал дугуй болон хаягдал төмрийг уурхайн тусгайлан бэлдсэн нэгдсэн цэгт хурааж төвлөрүүлж байна.
3	-Хаягдал ажилласан тосыг тусгай саванд цуглуулах	-Техникийн засвар үйлчилгээг тогтмол засварын төвд хийж байгаа бөгөөд засвартай сангийн шугамаар холбогдсон зориулалтын нөөцийн саванд цуглуулан хадгалж байна. Одоогийн байдлаар 50 тн савны талаар хуримтлагдсан байна.
4	- Хог хаягдлын хор уршиг, ангилан ялгах талаар ажиллагсдад сургалт явуулах, хог хаягдлын мэдээллийн сангийн бүртгэл хөглөх	- Бүх ажилчидад хог хаягдал ялган ангилах мөн хог хаягдлын байгаль болон хүнд нөлөөлөх хор аюулыг таниулах сургалтыг зохион байгуулсан. Мөн уурхайгаас гарч байгаа хог хаягдлыг тогтмол бүртгэл хийж байна.

Энгийн болон ахуйн хог хаягдлын төрөл, хэмжээ (2022 оны 10 сарын 01 байдлаар)			
Хог хаягдлын төрөл		Хэмжээ	Зайлуулсан арга хэмжээ
1	Хуванцар хаягдал	0.2 тн	Хотод авдаг цэгт өгсөн
2	Цаасан хайрцаг	0.07 тн	Дахин ашигласан
3	Хүнсний хаягдал	1.2 тн	Хогийн цэгт хүргэсэн
4	Үнс	53 тн	Хогийн цэгт хүргэсэн
6	Ашигласан хүнсний тос	1.1 тн	Дахин ашигласан
7	Бусад	1.3 тн	Хогийн цэгт хүргэсэн
8	Хаягдал дугуй	0 ш	
9	Ажилласан тос масло	3640 л	Зориулалтын саванд хадгалж байгаа
10	Төмөр	165 тн	Төмөр хадгалах цэгт хадгалж байгаа

Ахуйн хаягдлыг ангилан, дахин ашиглах зүйлсийг цуглуулах цэг байгуулсан.

Тэсэлгээнээс гарах хог хаягдал буюу шуудайг тэсэлгээний агуулахын хажууд хаалт бүхий хогийн цэгт түр хадгалаад, устгадаг.

Ахуйн байрны хог ангилах цуглуулах сав

Төмрийн хог хаягдлыг ангилан ялгаж цуглуулж байгаа. Одоогоор дугуйны хаягдал араагүй байгаа.

Хог хаягдлын хор уршиг, ангилан ялгах талаар ажиллагсдад сургалт явуулсан

1.8 БОМТ-НИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ОРШИН СУУГЧ ОРОЛЦОГЧ ТАУУДАД ТАЙЛАГНАХ

Төлөвлөгөө		Гүйцэтгэл
1	-Сум, багийн ИНХ-д БОМТ болон Хяналт шинжилгээний гүйцэтгэлийг тайлагнасан.	Төслийн ажилчид ба орон нутгийн иргэдээс гомдол, санал гарсан тохиолдолд цаг алдалгүй санал гомдлыг нь барагдуулах зорилгоор гомдол барагдуулах менежментийн төлөвлөгөөг тогтвортой хэрэгжүүлж байна.
2	- Даланжаргалан сумын Засаг дарга, байгаль орчны хяналтын улсын байцаагчид 2022 оны БОМТ-ний хэрэгжилтийн тухай тайлагнах	2022 оны БОМТ –ний биелэлтийн тайланг баталгаажуулсаны дараа орон нутгийн бүх шатны мэргэжлийн байгууллагад тайлагнана.
3	-БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ-т БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнах	2022 оны БОМТ –ний биелэлтийн тайланг баталгаажуулсаны дараа төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

1.9 ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Төлөвлөгөө		Гүйцэтгэл
1. Агаарын чанар		
1	-Жилд 1 удаа Агаарын тоосны шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар Төсөл хэрэгжих талбайд хяналтын 4 цэг сонгон $X_1 = 108^{\circ} 46' 0.969''$ $Y_1 = 45^{\circ} 53' 32.969''$ $X_2 = 108^{\circ} 44' 59.008''$ $Y_2 = 45^{\circ} 54' 12.596''$ $X_3 = 108^{\circ} 50' 9.444''$ $Y_3 = 45^{\circ} 55' 13.499''$ $X_4 = 108^{\circ} 48' 0.725''$ $Y_4 = 45^{\circ} 51' 51.198''$ хийлгэх	-Агаарын чанарын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрэх тохиолдлыг шалгах, хэмжилтийн мэдээний жилийн бичилт динамикийг гарагах зорилгоор агаар орчны тоосны агууламж органик бус хийн төлөвт бохирдуулагчид (хүхрийн исэл, азотийн исэл, нүүрстөрөгчийн дан исэл) Агаарын чанарын шинжилгээ сорьц дээж авах ажлыг Дорноговь аймгийн ус цаг уур, орчны шинжилгээний төвийн мэргэжилтэн 2022.08.26-нд ирж 4 цэгт шинжилгээ хийсэн. Шинжилгээгээр стандартаас давсан үзүүлэлт байхгүй байна.
2. Хөрсний чанар		
2	-Жилд 1 удаа Хөрсний механик бүтэц, Хими физикийн шинж чанар, Хүнд металлын агууламж Микро элементүүдийн шинжилгээ Төслийн талбайд 4 цэг сонгох ШТМ түгээх цэгийн орчим болон олборлолтод өртөөгүй цэг, уурхайн талбайд $X_1 = 108^{\circ} 48' 0.725''$ $Y_1 = 45^{\circ} 51' 51.198''$ $X_2 = 108^{\circ} 44' 16.682''$ $Y_2 = 45^{\circ} 54' 7.404''$ $X_3 = 108^{\circ} 44' 0.472''$ $Y_3 = 45^{\circ} 54' 0.401''$ $X_4 = 108^{\circ} 45' 1.574''$ $Y_4 = 45^{\circ} 53' 40.825''$	- Хөрсний хими физикийн, механик бүрэлдэхүүн, эрүүл ахуй, хүнд металлын шинжилгээг төслийн талбайн 4 цэгээс авч Хөрс судлалын лабораторид шинжлүүлсэн. Хөрсний хүнд металлын шинжилгээгээр стандартаас давсан үзүүлэлт байхгүй байна. Шинжилгээний үр дүнг хавсаргасан.
3. Усны хяналт шинжилгээ		

3	<p>-Жилд 1 удаа Өөрийн 3 Гүний худаг, Билүүтийн худаг 4 цэгт усны шинжилгээ хийлгэх</p> <p>X1= 108°46'6.90" Y1= 45°54'46.50" X2= 108°45'53.50" Y2= 45°54'45.60" X3= 108°47'17.30" Y3= 45°55'1.85" Хбилт=108°46'35.72" Үбилүт= 45°54'34.67"</p>	<p>- Төслийн усан орчны мониторингийн ажлыг гүний 2 худаг болон малчдын гар худагт усны чанарын шинжилгээ, түвшин хэмжилт гэсэн үндсэн 2 чиглэлээр хийлээ. Уурхайн орчмын ордын гүний ус нь хурдас чулуулгийнхаа найрлагыг усандаа шингээсэн байдаг учраас байгалиасаа эрдэсжилт ихтэй, хатуулаг өндөртэй ус байдаг нь уурхайн өмнөх болон одоогийн хяналтын шинжилгээний үрдүнгээс харагдаж байна. Шинжилгээний үр дүнг хавсаргасан.</p>
4.Ургамлын аймаг		
	<p>-Жилд 1 удаа Ургамал устгах, өсөлт ургалт нь саатах, төрөл зүйл өөрчлөгдөх, бүрхэц, биомасс багасах зэрэгт Төсөл хэрэгжиж буй талбай болон түүний ойр орчим 2 цэгт судалгаа хийх</p> <p>X6= 108° 44'18.852" Y61= 45° 54' 58.072" X= 108° 49' 49.662" Y62= 45° 53' 20.788</p>	<p>- Уурхайн доторх хөндөгдөөгүй талбай , уурхайн гаднах талбайд ургамлын хяналтыг хийсэн. - Ургамлыг аж ахуй бүлэгээр нь ангилан үзэхэд бүрхэц 51.9%, түүнээс талхлагдлын заагуур ургамал 2.1%, монгол өвс 1.9%, үетэн 18.6%, сөөг сөөгөнцөр 6.7%, таана 2.1%, нийт бүрхэцэд хад чулуутай 6.0%, халцгай газар 18.8%-ийг эзлэж байна.</p>

Уурхайн гаднах талбайгаас хөрсний дээж авч хөрс судлалын итгэмжлэгдсэн лабораторит шинжлүүлсэн

Уурхай орчмоос дээжлэлт авсан

ШТС-н талбай

Кемп

Малчины худаг

Худаг 1

Худаг 2

Ургамлын судалгаа

1. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ
2. Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл
3. Ус ашиглуулах дүгнэлт
4. Ус ашиглах гэрээ
5. Хог хаягдлын гэрээ
6. Газрын төлбөр төлсөн баримт
7. БО нөхөн сэргээх баталгааны баримт
8. Урт нэртэй хуулийн лавлагаа
9. Хайгуулын ажил, ТЭЗҮ-г хүлээн авсан тушаал, тэмдэглэл
10. Агаарын чанарын шинжилгээний дүн
11. Усны шинжилгээний дүн
12. Хөрсний шинжилгээний дүн
13. БОХ-3 маягт